

Ortaokul Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanımı ve İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Computer Use and Internet Addiction Levels of Secondary School Students

Gülşen ULAŞ KARAAHMETOĞLU*

ÖZET

Amaç: Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin bilgisayar kullanımı ve internet bağımlılığı düzeylerini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini, bir ilimizin merkez ilçesinde bulunan bir ortaokulda 2016 yılı bahar döneminde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklemeye araştırmaya katılmayı kabul eden 400 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini ve bilgisayar kullanma durumlarını içeren sorulardan oluşan anket formu ile İnternet Bağımlılık ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %52.2'si bilgisayar kullanmasını çok iyi bildiğini, %86.0'si evlerinde bilgisayar bulunduğunu, %54.8'i bilgisayar kullanmayı kendi kendine öğrendiğini, %50.0'si günde yaklaşık bir saat bilgisayar kullandığını belirtmiştir. Katılımcıların %38.8'i 1-5 yıldır internet kullandığını, %37.8'i interneti dersleri için kullandığını, %66.8'i çevresinde rahatça kullanabileceği internet kafelerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin "internet bağımlılığı" düzeyi 42.583 ± 17.502 olarak saptanmıştır.

Sonuç: Bu sonuçlara göre, öğrencilere bilinçli internet kullanımı konusunda eğitimler verilmesi, boş zamanlarını değerlendirecekleri sosyal etkinliklere katılımlarının sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar kullanımı, internet bağımlılığı, ortaokul öğrencileri

ABSTRACT

Objective: This study was conducted as a descriptive study in order to examine the computer use and internet addiction levels of secondary school students.

Method: The population of the study consisted of students studying in the spring term of 2016 in a secondary school located in the central district of a province. 400 students who agreed to participate in the research were included in the sampling. In the research data collection, a questionnaire consisting of the students' descriptive characteristics and computer use status and the Internet Addiction scale were used.

Results: %52.2 of the students knew how to use computers very well, %86.0 had computers at home, %54.8 had learned to use computers on their own, %50.0 stated that they used computers for about one hour a day, %38.8 of the participants stated that they have been using the internet for 1-5 years, %37.8 of them have used the internet for their courses and %66.8 of them have no internet cafes that they can use easily. The level of internet addiction in was 42.583 ± 17.502 .

Conclusion: According to these results it may be suggested that students should be educated about conscious internet use and to participate in social activities in which they will spend their free time.

Key Words: Computer use, internet addiction, secondary school students

Sorumlu Yazar:

Adı Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Gülşen ULAŞ KARAAHMETOĞLU

Adres: Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kastamonu, Türkiye

e-mail: gulsenulas37@hotmail.com

* Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kastamonu, Türkiye

GİRİŞ

Günümüzde bilgisayar ve internet kullanımı çocuklar ve gençler için oldukça ilgi çekici ve eğlenceli bir ortam sunmaktadır. Bu nedenle çocukların yetişkinlere oranla daha fazla bilgisayar ve internet kullandıkları görülmektedir. Bireyler hızlı bir şekilde bilgiye ulaşmak, iletişim kurmak, hayatlarını kolaylaştırmak ve eğlenmek için gerekli birçok uygulamaları internet üzerinden rahatlıkla yapabilmektedir. (1-4)

Ancak bilgisayar ve internet kullanımı pek çok avantaj sunmasının yanı sıra fazla ve bilinçsiz bir şekilde kullanıldığında, Zihinsel ve ruhsal gelişiminin en karmaşık olduğu çocukluk ve ergenlik döneminde sosyal, psikolojik ve fiziksel açıdan birçok olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Bu nedenle bireyler, internette karşılaşabilecekleri risklerin neler olabileceği ve bu durumlara karşı nasıl önlem alabilecekleri konusunda bilgilendirilmelidir. (1.4-7)

Aksi takdirde internetin güvenli bir şekilde kullanımına yeterli önem gösterilmemesi, gelecekte beklenmedik sıkıntılara neden olabilecektir. Çünkü internetin %100 güvenli bir ortam olduğunu söylemek oldukça zordur. Günümüzde teknolojiden uzak bir çocukluk ve ergenlik dönemi düşünülmemeyeceği için bu konunun önemi daha da artmaktadır. (1.8-10)

Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde zamanlarının çoğunu okulda ve evde geçiren çocukların en yakın arkadaşı bilgisayarlar olmuştur. Çocuklar ve gençler bilgisayar ve interneti oyun oynama, müzik dinleme, iletişim kurma, ders çalışma gibi birçok amaçla kullanmaktadırlar. Ancak son zamanlarda bireylerin zaman geçirmek için sıklıkla oynadıkları bilgisayar oyunları özellikle çocuklar ve gençler arasında bağımlılık düzeyine ulaşmakta olup psikolojik bir sorun olarak ele alınmaktadır. (3.11-12)

Ayrıca internet bağımlılığı kas-iskelet sistemi hastalıkları, uyku bozuklukları, sağlıksız beslenme, görme ve konuşma problemleri gibi fiziksel, saldırgan davranışlara eğilim, yüksek intihar riski, depresyon gibi psikolojik,

düşük akademik performans, çatışmalı aile ilişkileri gibi sosyal sorunlara yol açabilmektedir. Devamlı bilgisayar oyunu oynamaya bağlı ani ölümler de rapor edilmiştir. (7.13-15)

Özellikle arkadaş çevresi tarafından kabul görmeyen sosyal bir statü sağladığı ortaokul dönemi için vazgeçilmez bir aktivite haline gelen bilgisayar oyunları ve internet bağımlılığının farklı bölgelerde araştırılması bu konu ile ilgili veri tabanının oluşması ve bu konuda verilebilecek eğitim, alınabilecek önlemler ile ilgili katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bilgisayar kullanımı ve internet bağımlılığı düzeylerini saptamak; demografik özellikleri değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- 1- Öğrencilerin internet bağımlılığı ne düzeydedir?
- 2- Öğrencilerin bilgisayar kullanımları ne düzeydedir?
- 3- Öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyleri ile tanıtıcı özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin bilgisayar kullanımı ve internet bağımlılığı düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, bir ilimizin merkez ilçesinde bulunan bir ortaokulda 2016 yılı bahar döneminde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiştir. Verilerin toplandığı günlerde okulda bulunmayan ve bilgilendirme sonrası çalışmaya katılmayı kabul etmeyen öğrenciler örnekleme alınmamıştır. Bu nedenlerle araştırmanın örneklemini 400 öğrenci oluşturmuştur.

Verilerin Toplama Formları

Anket Formu: Araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen 18 sorudan oluşan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinden oluşmaktadır.

İnternet Bağımlılığı Ölçeği: Kesici ve Şahin tarafından geliştirilen (2010) "Turkish Adaptation Study of Internet Addiction Scale" isimli ölçek 26 sorudan oluşmaktadır. Kesici ve Şahin'in (2010) yılında yaptıkları çalışmada ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.940 olarak belirtilmiştir. (16)

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kız	191	47.8
Erkek	209	52.2
Sınıf		
5.sınıf	131	32.8
6.sınıf	153	38.2
7.sınıf	116	29.0
Anne Çalışma Durumu		
Çalışıyor	158	39.5
Çalışmıyor	242	60.5
Baba Çalışma Durumu		
Çalışıyor	366	91.5
Çalışmıyor	34	8.5
Anne Eğitim Durumu		
Okur Yazar Değil	14	3.5
Okur Yazar	52	13.0
İlkokul	99	24.8
Ortaokul	89	22.2
Lise	102	25.5
Üniversite	44	11.0
Baba Eğitim Durumu		
Okur Yazar Değil	7	1.8
Okur Yazar	51	12.8
İlkokul	45	11.2
Ortaokul	77	19.2
Lise	140	35.0
Üniversite	80	20.0
Toplam	400	100.0

İstatistiksel Analiz

Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılarak değerlendirilmiş ve gerekli analizler yapılmıştır. Tanımlayıcı verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik dağılımları kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü One Way- Anova testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın yürütülebilmesi için çalışmanın yapıldığı ilin Milli Eğitim Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır. Uygulamadan önce öğrencilere bireysel olarak, çalışmanın amacı açıklanarak nasıl yürütüleceği konusunda bilgi verilmiş olup gönüllü olan bireyler araştırmaya dahil edilmiş ve sözel onamları alınmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin İnternet Kullanma Durumlarının Dağılımı

	Frekans(n)	Yüzde (%)
İnternet kullanma süresi		
0-6 aydır	74	18.5
6-12 aydır	61	15.2
1-5 yıldır	155	38.8
5 yıldan fazla	110	27.5
İnternet kullanma amacı		
Dersler için kaynak tarama	151	37.8
Müzik dinleme ve film izleme	47	11.8
Bilgisayar oyunu oynama	96	24.0
Sosyal paylaşım siteleri (facebook vb.)	106	26.5
İnternet kullanma alanı		
Kendi bilgisayar	349	87.2
İnternet kafe	32	8.0
Arkadaş bilgisayar	19	4.8
İnternet kafe bulunma durumu		
Var	133	33.2
Yok	267	66.8
İnternet için para ayırma durumu		
Ayıran	54	13.5
Ayrımayan	346	86.5
İnternet ile ilgili bir meslek isteme durumu		
İsteyen	91	22.8
İstemeyen	309	77.2
Toplam	400	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %38,8'i 1-5 yıl aralığında internet kullanmakta olduğunu, %37,8'i dersleri için kaynak tarama amacıyla internet kullandığını, %87,2'si evinde kendi bilgisayarından internete bağlandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %66,8'inin çevresinde gidebileceği internet kafe bulunmadığı, %86,5'i

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,2'si erkek, %38,2'si 6.sınıfta öğrenim görmekte, %60,5'inin annesi çalışmıyor, %91,5'inin babası çalışıyor, %25,5'inin annesi lise mezunu ve %35,0'inin babası lise mezunu olarak saptanmıştır (Tablo 1).

internet için para harcamadığını ve %77,2'si gelecekte internet ile ilgili bir meslek seçmek istemediğini belirtmiştir (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,2'si bilgisayar kullanma düzeyinin çok iyi olduğunu, %86,0'sı evinde bilgisayar bulunduğunu, %54,8'i bilgisayar kullanmayı

kendi kendine öğrendiğini ve %50.0'si günde 0-1 saat aralığında bilgisayar kullandığını belirtmiştir (Tablo3). Araştırmaya katılan öğrencilerin "internet bağımlılığı" düzeyi 42.583 ± 1.502 olarak saptanmıştır (Tablo 4). Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarının cinsiyet, anne çalışma durumu ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (Tablo 5). Ancak öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarının sınıf, baba çalışma durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Tablo 5).

maları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (Tablo 5).

Ancak öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarının sınıf, baba çalışma durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Tablo 5).

Tablo 3. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanma Durumlarının Dağılımı

	Frekans(n)	Yüzde (%)
Bilgisayar kullanım düzeyi		
Biliyorum	16	4.0
Bana yetecek kadar biliyorum	175	43.8
Çok iyi biliyorum	209	52.2
Evinde bilgisayar bulunma durumu		
Var	344	86.0
Yok	56	14.0
Bilgisayar kullanmayı öğrenme kaynağı		
Kurs	14	3.5
Kendi kendine	219	54.8
Arkadaş	30	7.5
Aile	137	34.2
Bilgisayar kullanma süresi (saat/gün)		
0-1 saat	200	50.0
2-3 saat	118	29.5
4-5 saat	53	13.2
6 ve daha fazla saat	29	7.2
Toplam	400	100.0

Erkek öğrencilerin internet bağımlılığı puanları (47.44 ± 18.10) kız öğrencilerin puanlarından (37.27 ± 15.18); annesi çalışan öğrencilerin internet bağımlılığı puanları (44.75 ± 25.27) annesi çalışmayanların puanlarından (41.17 ± 27.48) yüksek bulunmuştur (Tablo 5).

Annesi lise mezunu olan öğrencilerin internet bağımlılığı puanları (46.52 ± 19.53), annesi ilkökul mezunu olanların puanlarından (41.00 ± 16.12); annesi ortaokul mezunu olanların puanlarından (41.169 ± 16.201) ve annesi üniversite mezunu olanların puanlarından (38.77 ± 19.94) yüksek bulunmuştur. Annesi okur-yazar olmayanların internet bağımlılığı puanları (50.29

± 13.33) annesi üniversite mezunu olanların puanlarından (38.77 ± 19.94) yüksek bulunmuştur (Tablo 5).

TARTIŞMA

Araştırmada öğrencilerin %38.8'i 1-5 yıl aralığında internet kullanmakta olduğunu belirtmiştir. Kaplan'ın (2016) çalışmasında ise ortaokul öğrencilerinin %49.4'ünün interneti dört yıl ve dört yıldan uzun süredir kullandığı saptanmıştır. (17) Araştırmada öğrencilerin %37.8'i dersleri için kaynak tarama amacıyla internet kullandığını belirtirken Sağlan ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında ortaokul ve lise öğrencilerinin %26.0'sinin interneti ödev yapmak/ders çalışmak için

kullandığı belirlenmiştir. ⁽⁷⁾ Johanson ve Göttestam'ın (2004) çalışmasında ise 12- 18 yaş arasında gençlerin interneti en sık kullanım amaçlarının e-mail okumak-göndermek olduğu saptanmıştır ⁽¹⁸⁾. Kaplan'ın (2016) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin %59.9'u interneti ödev hazırlamak için kullandığını belirtmiştir. ⁽¹⁷⁾ Araş-

Tablo 4. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Dağılımı

	N	Ort.	SS	Min.	Max.
İnternet Bağımlılığı	400	42.583	17.502	23.000	92.000

Araştırmaya katılan öğrencilerin %86.0'sı evinde bilgisayar bulunduğunu belirtirken, Sağlan ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında öğrencilerin %91.6'sının kaldığı yerde internet erişiminin bulunduğu belirlenmiştir. Kaplan'ın (2016) çalışmasında ise ortaokul öğrencilerinin %81.9'unun evinde bilgisayar; %74.3'ünün evinde internet bulunduğu saptanmıştır. ⁽¹⁷⁾ Araştırmaya katılan öğrencilerin %50.0'si günde 0-1 saat aralığında bilgisayar kullandığını belirtmiştir. Sağlan ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında öğrencilerin %97.9'unun; Buzkıran'ın (2017) çalışmasında ise ortaokul öğrencilerinin %38.7'sinin bir günde internet başında geçirdikleri sürenin bir saatten daha az olduğu belirlenmiştir. ⁽⁴⁻⁷⁾ Kaplan'ın (2016) çalışmasında ise ortaokul öğrencilerinin günlük internet kullanım süreleri ortalama 1.67 saat olarak saptanmıştır ⁽¹⁷⁾ Araştırma sonuçları paralellik göstermektedir (Tablo3).

Araştırmaya katılan öğrencilerin "internet bağımlılığı" düzeyi 42.583 ± 17.502 olarak belirlenmiştir. Kaplan'ın (2016) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin %91.3'ünün bağımlı olmayan grupta yer aldığı saptanmıştır. ⁽¹⁷⁾ Kılınç ve Doğan'ın (2014) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin %65.6'sının internet bağımlısı olmadıkları görülmüştür. ⁽¹⁹⁾ Gökçearslan ve Günbatar'ın (2012) çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin %80.23'ünün internet bağımlısı olmadıkları belirlenmiştir (Tablo 4). ⁽²⁰⁾

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin internet bağımlılığı puanları (47.44 ± 18.10) kız öğrencilerin puanlarından (37.27 ± 15.18) yüksek bulunmuştur. Sağlan ve

tırmada öğrencilerin %87.2'si evinde kendi bilgisayarından internete bağlandığını belirtmiştir. Kaplan'ın (2016) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin %83.3'ünün evinde internete bağlandığı saptanmıştır. ⁽¹⁷⁾ Araştırma sonuçları bu çalışma ile benzerlik göstermektedir (Tablo 2).

arkadaşlarının (2017) çalışmasında erkek öğrencilerin internet bağımlılığı daha yüksek bulunmuştur. ⁽⁷⁾ Buzkıran'ın (2017) çalışmasında ise problemlili internet kullanımı puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. ⁽⁴⁾ Beder ve Ergün'ün (2015) çalışmasında kız öğrencilerin internet kullanımı ile ilgili bilinç düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. ⁽¹⁾ Kaplan'ın (2016) çalışmasında erkek öğrencilerin internet bağımlılık ölçeği puan ortalaması kız öğrencilerin ortalamasına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır (Tablo 5). ⁽¹⁷⁾

Araştırmaya katılan öğrencilerin annesi lise mezunu olanların internet bağımlılığı puanları (46.52 ± 19.53) , annesi ilkököl mezunu olanların puanlarından (41.00 ± 16.12) ; annesi ortaokul mezunu olanların puanlarından (41.169 ± 16.201) ve annesi üniversite mezunu olanların puanlarından (38.77 ± 19.94) yüksek olduğu bulunmuştur. Annesi okur-yazar olmayanların internet bağımlılığı puanları (50.29 ± 13.33) annesi üniversite mezunu olanların puanlarından (38.77 ± 19.94) yüksek bulunmuştur. Sağlan ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında annesi ilkököl-ortaokul mezunu olan öğrencilerin internet bağımlılığı diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur. ⁽⁷⁾ Çevik ve Çelikkaleli'nin (2010) yaptıkları bir çalışmada ise anne eğitim düzeyi arttıkça internet bağımlılığı görülme sıklığının arttığı bildirilmiştir. ⁽²¹⁾ Şahin ve Tuğrul'ın (2012) çalışmasında öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi yükseldikçe bilgisayar oyunu

bağımlılık düzeylerinin yükseldiği görülmüştür (Tablo 5).⁽³⁾

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamalarının sınıf durumu değişkenlerine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Kaplan'ın (2016) çalışmasında yedinci ve sekizinci sınıfta okuyan öğrencilerin altıncı

ve beşinci sınıfta okuyanlara göre internet bağımlılık ölçeği puan ortalaması daha yüksek saptanmıştır.⁽¹⁷⁾ Şahin ve Tuğrul'ın (2012) çalışmasında öğrencilerinin sınıf düzeyine göre bilgisayar oyunu bağımlılık puanları arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı saptanmıştır⁽³⁾ (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

	Grup	N	Ort.	SS	F/t	p	Fark
Cinsiyet	Kız	191	37.27	15.18	t=6.06	0.001	
	Erkek	209	47.44	18.10			
Sınıf	5.sınıf	131	41.29	16.75	F=0.609	0.544	
	6.sınıf	153	43.58	18.09			
	7.sınıf	116	42.72	17.61			
Anne Çalışma Durumu	Çalışıyor	158	44.75	25.27	t=2.006	0.046	
	Çalışmıyor	242	41.17	27.48			
Baba Çalışma Durumu	Çalışıyor	366	42.74	17.57	t=0.592	0.690	
	Çalışmıyor	34	40.88	16.93			
Anne Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil	14	50.29	13.33	F=2.353	0.04	
	Okur Yazar	52	41.44	156.4			
	İlkokul	99	41.00	16.12			
	Ortaokul	89	41.17	16.20			
	Lise	102	46.52	19.53			
	Üniversite	44	38.77	19.94			
Baba Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil	7	42.43	9.62	F=0.772	0.571	
	Okur Yazar	51	43.59	15.44			
	İlkokul	45	38.31	14.61			
	Ortaokul	77	42.49	16.68			
	Lise	140	44.00	18.49			
	Üniversite	80	41.96	19.65			

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumu değişkenlerine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Şahin ve Tuğrul'ın (2012) çalışmasında öğrencilerin babalarının eğitim düzeyine göre bilgisayar oyunu bağımlılık puanları arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı saptanmıştır. (3) Gökçearslan ve Günbatır'ın (2012) çalışmasında öğrencilerin baba öğrenim düzeylerine göre internet bağımlılık durumları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (Tablo 5). (20)

SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin yarıya yakını dersleri için kaynak tarama amacıyla internet kullandığını, çoğunluğu evinde bilgisayar bulunduğunu, yarısı günde bir saatten daha az bilgisayar kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin "internet bağımlılığı" düzeyi 42.583 ± 17.502 (Min= 23.000; Max= 92.000) olarak saptanmıştır. Erkek öğrencilerin internet bağımlılığı puanları kız öğrencilerin puanlarından; annesi çalışan öğrencilerin internet bağımlılığı puanları annesi çalışmayanların puanlarından yüksek bulunmuştur. Annesi lise mezunu olan öğrencilerin internet bağımlılığı puanları annesi ilkokul/ ortaokul/ üniversite mezunu olanların puanlarından yüksek bulunmuştur.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- ✓ Öğrencilerin sanal ortam dışında sosyalleşmeleri ve arkadaşları ile vakit geçirebilmeleri için aktiviteler düzenlenmesi (spor faaliyetleri, geziler, turnuvalar, sinema/ tiyatro vb.)
- ✓ Ailelerin gençlerle birlikte aktivitelere katılıp onlarla zaman geçirmeleri konusunda eğitimler verilmesi,
- ✓ Çalışan annelerin çocukları ile vakit geçirebilecekleri akşam ve hafta sonu aktiviteleri konusunda bilinçlendirilmesi,
- ✓ Gençlere kitap okuma alışkanlığı kazandırılması ile ilgili programlar düzenlenmesi,
- ✓ İnternet kullanımı ile ilgili okullarda düzenli eğitimlerin verilmesi önerilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Beder A, Ergün E. Ortaokul öğrencilerinin güvenli internet kullanım durumlarının belirlenmesi. Eğitim Bilimleri ve Uygulama. 2015; 14 (27): 23-41.
2. McCarty C, Prawitz AD, Derscheid LE and Bette M. perceived safety and teen risk taking in online chat sites. CyberPsychology, Behavior & Social Networking. 2011; 14: 169-174.
3. Şahin C, Tuğrul VM. İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. (2012);4(3): 115-130.
4. Buzkıran B. 8. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi başarı düzeylerinin problemlerle internet kullanımı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. TRT Akademi 2017; 2(4): 418- 439. ISSN 2149-9446.
5. Ko CH, Yen JY, Yen CF, Chen CS, Chen CC. The association between internet addiction and psychiatric disorder: a review of the literature. Eur Psychiat. 2012;27(1): 1-8.
6. Niu GF, Sun XJ, Subrahmanyam K, Kong FC, Tian Y, Zhou ZK. Cue-induced craving for internet among internet addicts. Addict Behav. 2016; 62:1-5.
7. Sağlan R, Emrah A, Demirtaş Z, Öcal EE, Arslantaş D, Ünsal A. Ortaokul ve lise öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve kuru göz hastalığının değerlendirilmesi. Euras J Fam Med. 2017; 6(3): 117-126
8. Akbulut Y. Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve internet kullanımının gelişimsel sonuçları. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2013; 2: 53-68.
9. Eminağaoğlu, M, Gökşen, Y. Bilgi güvenliği nedir, ne değildir, Türkiye' de bilgi güvenliği sorunları ve çözüm önerileri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (2009); 11: 1-15. ISSN: 1302-3284
10. Donovan L, and Lehman K. Internet safety and teens today. Library Media Connection. (2011); 29: 28-29.
11. Muslu GK, Bolışık B. Çocuk ve gençlerde internet kullanımı. TAF Prev Med Bull. 2009; 8(5): 445-450.
12. Li X, Atkins MS. Early childhood computer experience and cognitive and motor development. Pediatrics. 2004; 113: 1715–1722. doi: 10.1542/peds.
13. Yang X, Zhu L, Chen Q, Song P, Wang Z. Parent marital conflict and internet addiction among Chinese college students: the mediating role of father-child, mother-child, and peer attachment. Computers in Human Behavior. 2016; 59: 221-229.
14. Gür K, Yurt S, Bulduk S, Atagöz S. Internet addiction and physical and psychosocial behavior problems among rural secondary school students. Nursing & Health Sciences. 2015; 17(3): 331-338.
15. Flisher C. Getting plugged in: an overview of internet addiction. Journal of Paediatrics and Child Health. 2010; 46(10): 557-559.

16. Kesici Ş, Şahin İ. Turkish adaptation study of internet addiction scale. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2010; 13(2): 185-189.
17. Kaplan N. Ortaokul öğrencilerinde internet bağımlılık düzeylerinin sağlık üzerine etkilerinin incelenmesi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı. Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Tezi. 2016 – İzmir
18. Johansson A, Götestam KG. Internet addiction: characteristics of a questionnaire and prevalence in Norwegian youth (12–18 years). *Scandinavian Journal of Psychology*. 2004; 45(3): 223-229.
19. Kılınç M, Doğan A. Ortaokul 7. Ve 8. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı ile biliş üstü farkındalıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 2014; 9/5: 1385-1396.
20. Gökçearslan Ş, Günbatır MS. Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı. *Eğitim teknolojisi Kuram ve Uygulama*. 2012; 2(2): 10-24. ISSN: 2147- 1908
21. Çevik G, Çelikkaleli Ö. Adolescent friends attachment and internet addiction according to gender, perception parents attitudes and parents educational levels. *J Çukurova Univ Inst Soc Sci*. 2010; 19(3): 225-240.